

РОЗВИТОК МУНІЦИПАЛЬНОГО ВРЯДУВАННЯ:

залучення громад, інноваційні муніципальні проекти, реформа житлово-комунального господарства

Галина СМІРНОВА, спеціаліст ПРООН/МПВСР з моніторингу та зв'язків

Результати роботи проекту ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку»

Згідно з даними, що прозвучали на Конференції ООН зі сталого розвитку «Ріо+20», що відбулася в червні 2012 року, 3,5 мільярда осіб нашої планети (50%) — живе у містах, а до 2030 року - 60% населення житиме у міських районах. Найближчі 10 років 95% зростання міст відбудеться за рахунок країн, що розвиваються, разом з тим, невідомо зростає число жителів нетрів. Сьогодні їх 829 мільйонів осіб. Тематика сталого розвитку міст є надзвичайно актуальною у світі та в Україні.

Майже 70% населення України проживає у містах, які володіють належним потенціалом для створення умов для праці та якісного рівня життя. Проте поряд з цими можливостями існує багато труднощів, пов'язаних з соціальною, економічною та екологічною сферами діяльності, які значно впливають на якість життя людей. Серед них — стан навколишнього середовища, якість охорони здоров'я та освіти, надання суспільних і комунальних послуг, а також перешкоди на шляху економічного розвитку та створення нових робочих місць. Відповідальність за надання послуг та товарів, що створюють сприятливі умови для життя людей, несуть муніципалітети, яким часто бракує досвіду, навичок і необхідних ресурсів для вирішення певних проблем у рамках існуючої централізованої адміністративної та політичної систем.

Щоб вирішити проблеми, що існують у містах, потрібен цілий комплекс дій — від експертної допомоги, консультацій та навчання до сти-

мулювання інновацій і вироблення стратегії міст й широкого залучення громадян до активного самостійного вирішення власних проблем. Проект ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» (ПРООН/МПВСР) надає підтримку для вирішення проблем міст через сприяння децентралізації у містах України, підтримку інноваційних проектів розвитку міст, підтримку організацій громад та їх проектів, навчання активістів.

Мета, стратегія та схема виконання

Метою проекту є сприяння врядуванню за широкої участі громадян для

ництва та місцевого самоврядування, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, а також вищі навчальні заклади. Основним донором проекту є Швейцарська агенція розвитку та співробітництва.

Проект працює на трьох рівнях — громади, міста та національному рівні.

Територія, охоплена заходами Проекту

МПВСР працює у 24 містах та 5 селищах в 12 областях України, зокрема в містах Івано-Франківськ, Галич,

покращення якості життя населення міст України. Програма втілюється на засадах партнерства, що базується на зобов'язаннях щодо співфінансування, власності та сталості. Діяльність проекту здійснюється через місцеві і національні партнерів з громадського та приватного секторів. Основними партнерами є міські ради, місцеві громади, Комітет Верховної Ради України з питань державного будів-

Долина (Івано-Франківська область); Рівне; Житомир, Новоград-Волинський (Житомирська область); Миколаїв, Вознесенськ (Миколаївська область); Кагарлик, Українка (Київська область); Нововолинськ (Волинська область); Могилів-Подільський, Тульчин, Калинівка, Вінниця (Вінницька область); Львів (Львівська область); Кіровське (Донецька область); Рубіжне (Луганська область);

стратегічного планування, впровадження системи управління якістю муніципальних послуг відповідно до міжнародної системи ISO, проведення громадських слухань, сприяння інтегруванню планів організацій громад до планів розвитку міст.

- Підтримка муніципалітетів у впровадженні електронного врядування, інноваційних практик управління твердими побутовими відходами, енергоефективності, реформи житлово-комунального господарства та ін.
- Інформаційно-комунікаційні технології — підтримка створення сучасних офіційних веб-сторінок для ефективної комунікації місцевої влади та громад.
- Підтримка міжмуніципальної співпраці між містами-партнерами для обміну досвідом.
- Ознайомчі візити для посадових осіб місцевого самоврядування з метою вивчення успішного досвіду місцевого розвитку за участю громади, східно-західні обмінні візити для ознайомлення з досвідом та практикою місцевого самоврядування.
- Підвищення обізнаності щодо Цілей Розвитку Тисячоліття, сталого розвитку, енергоефективності та людського розвитку.

Результати проекту на муніципальному рівні

Навчання посадових осіб органів місцевого самоврядування та майбутнього покоління (більше 14,5 тисяч вигодонабувачів) дало змогу широко застосовувати підхід до місцевого розвитку за участю громади. Потенціал системи муніципального управління в сфері надання громадських послуг та широкого залучення місцевих громад до процесу прийняття рішень, посилюється через підтримку розробки Стратегічного плану для міста Новоград-Волинський, впровадження системи управління якістю муніципальних послуг відповідно до стандарту ISO 9001:2008 для шести міст, впровадження засобів електронного врядування через створення офіційних веб-сторінок для 18 муніципалітетів та ін.

ПРООН/МПВСР зміцнює порозуміння між Східною і Західною Україною шляхом поширення інформації та обміну досвідом між посадовцями й організаціями громад міст Східної

та Західної України. Програма підтримала 9 обмінних візитів, в яких взяли участь 321 посадовець (міські голови, їх заступники, голови департаментів), представники навчальних закладів та місцевих громад з 20 областей України.

Міжмуніципальна співпраця щодо поводження з ТПВ в Тульчинському районі

У 2010-2013 роках ПРООН/МПВСР у співпраці з Швейцарсько-українським проектом «Підтримка де-

тематичні білборди, мотиваційні плакати, з'являються статті в ЗМІ та відео сюжети на телебаченні.

Тульчинський район обрав власну модель поводження з ТПВ у ході зустрічі Наглядового комітету міжмуніципального проекту по впровадженню інтегрованого підходу до поводження з ТПВ в Тульчинському районі. Обраний варіант передбачає, що багатоповерхові будівлі обслуговуватимуться «4-урновою» системою, яка включатиме контейнери для за-

Валерій Весняний, Тульчинський міський голова на власному прикладі показує, як сортувати відходи біля контейнерів для роздільного збору сміття

централізації в Україні» впроваджує проект міжмуніципальної співпраці щодо поводження з твердими побутовими відходами в Тульчинському районі. Цей проект є унікальним для України та допоможе покращити якість послуг, пов'язаних зі збором, сортуванням, вивезенням та утилізацією або переробкою твердих побутових відходів для більш ніж 55 тис. мешканців району. ПРООН/МПВСР підтримала пілотну ініціативу для тестування системи збирання ТПВ в п'яти багатоквартирних будинках, у яких створено ОСББ, в м. Тульчин. Також, впроваджується інформаційна кампанія «Менше сміття — краще життя», метою якої є зменшення обсягів відходів, які утворюються мешканцями в побуті. Для прищеплення школярам навичок раціонального поводження зі сміттям для їх вчителів проводять семінари з методики ведення навчально-вихованої роботи за темою «Відходи» в рамках курсу «Уроки для стійкого розвитку». Також на охопленій території встановлюють

лишкових відходів, для паперу та картону, для пластику і металу та для скла. Біля приватних будинків будуть встановлені контейнери для залишкових відходів, а також використовуватимуться два види пластикових пакетів — для паперу і картону та пластику з металом.

Пілотування інструментарію «Вимірювання верховенства права в публічному адмініструванні»

Інструментарій «Вимірювання верховенства права в публічному адмініструванні», розроблений групою дослідження верховенства права Академії Фольке Бернадотте (Швеція) був пілотований в Україні за підтримки ПРООН/МПВСР. Інструментарій було застосовано в мм. Львів та Феодосія (АР Крим).

Впровадження сталого велосипедного руху в м. Долина

За підтримки проекту ПРООН/МПВСР (за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації) велосипедні доріжки та місця для паркування з'явилися і в м. Долина, невелико-

му місті в Івано-Франківській області з 20,5 тис. жителів.

На додачу до проектів розвитку інфраструктури, МПВСР пропагує принципи гендерної рівності та підвищує обізнаність з найважливіших питань сталого розвитку, запобігання ВІЛ/СНІДу, прав людини, прав споживача та енергоефективності в 12 містах. Проект підтримав запровадження курсу зі сталого розвитку в школах для того, щоб виховувати у майбутнього покоління правильне ставлення до ресурсів та навколишнього середовища.

Заходи у сфері політики та законодавства:

- Накопичення і поширення досвіду у сфері децентралізації та місцевого самоврядування по всій Україні (шляхом проведення досліджень, семінарів, конференцій, круглих столів та ін.).
- Співпраця з Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, Міністерством регіонального

розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України для сприяння реформі місцевого самоврядування та децентралізації в Україні.

- Аналітичне дослідження стану місцевого самоврядування, залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні.
- Консультації для органів державної влади з метою удосконалення надання житлово-комунальних послуг.
- Тренінги для посадових осіб центральних органів влади та органів місцевого самоврядування з курсу «Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування», підходів залу-

чення громад до процесу прийняття рішень щодо місцевого розвитку, розробки місцевих стратегій для сталого розвитку.

- Підготовка майбутнього покоління, компетентного у питаннях підходу до місцевого розвитку за участю громади, глобальних проблем людства та сталого розвитку, через запровадження навчального курсу «Сталий розвиток суспільства» в українських вищих навчальних закладах.

Більш детальну інформацію по кожному напрямку роботи проекту можна знайти на сайті проекту msdp.undp.org.ua

КОНТАКТИ:

Проект ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку»

01601, м. Київ, вул. Еспланадна, 20, поверх 7-й (кабінети 713-715), Тел.: 584-34-75, факс.: 584-34-76

Сторінка Facebook «Відкритий простір місцевого самоврядування»

Менеджер проекту — Ірина Скалій, iryna.skaliy@undp.org

Інфографіка, що підсумовує напрямки роботи проекту ПРООН/МПВСР